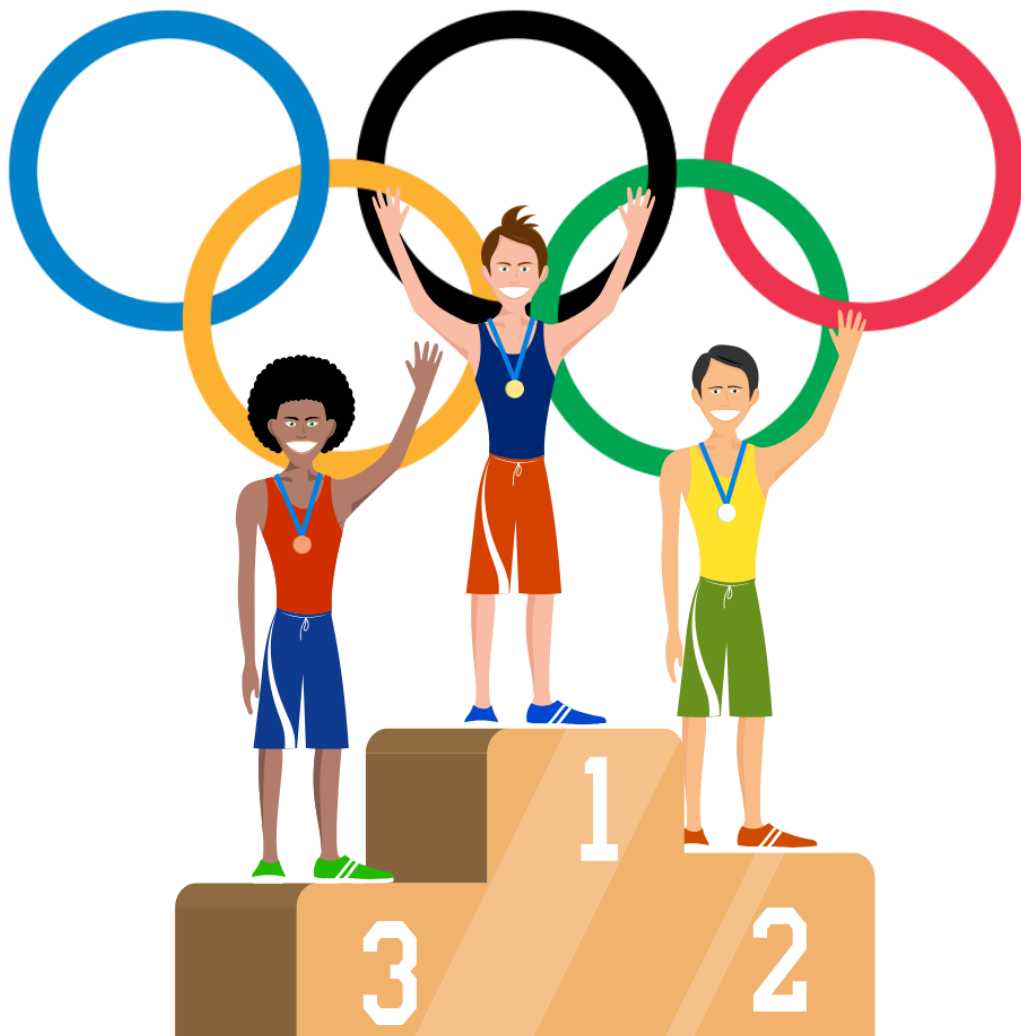

Contextkraker Lerarenhandleiding

Olympische Zomerspelen

Inhoudsopgave

Voorkennis over het onderwerp.....	3
Werkwijze	3
Materiaal.....	4
Onderwerp uitbreiden.....	5
Antwoorden	7
Opdracht 1: De geschiedenis van de Olympische Spelen	7
Opdracht 2: De olympische fakkel	8
Puzzelopdracht 1: Kruiswoordpuzzel	8
Opdracht 3: Olympische Spelen in Nederland	9
Opdracht 4: Olympische Spelen in Nederland	9
Puzzelopdracht 2: Filippine.....	10
Opdracht 5: Verdwenen olympische sporten.....	10
Opdracht 6: Paralympische Spelen.....	11
Puzzelopdracht 3: Rebus.....	12

Handleiding Contextkraker Olympische Spelen

Voorkennis over het onderwerp

Introduceer de contextkraker 'Het mysterie van de Olympische Spelen'. Finn staat achter de helpdesk om atleten en bezoekers van de Olympische Zomerspelen te helpen. Plots staat er een olympische atleet in paniek voor hem. Hij fluistert dat hij iets belangrijks kwijt is. Voordat Finn kan helpen, verdwijnt de sporter in de menigte. Welke sport doet deze atleet? En welk voorwerp is de atleet kwijt? De komende weken gaan we Finn helpen om deze vragen te beantwoorden. Dit doen we door raadsels op te lossen.

Werkwijze

De leerlingen gaan in groepjes van drie of vier aan de slag met de contextkraker. Per groepje krijgen de leerlingen de benodigde materialen. In totaal zijn de leerlingen ongeveer vijf uur bezig met de opdrachten.

Het raadsel bestaat uit twee onderdelen: de sport en het voorwerp.

- De sport kan achterhaald worden door zes teksten met leesvragen op te lossen. Iedere tekst heeft een bijbehorende opdracht. De teksten en opdrachten variëren in vormgeving en inhoud. Bij sommige opdrachten krijgen de leerlingen een hint via de leerkracht, soms staat deze bij de verschillende antwoordmogelijkheden.
- Het voorwerp kan achterhaald worden via de puzzelopdrachten. Iedere puzzelopdracht gebruikt informatie uit één of twee van de eerder gelezen teksten. Met het oplossen van een puzzelopdracht komt een hint tevoorschijn die gebruikt kan worden om achter het voorwerp te komen.

Vertel de leerlingen het volgende:

Jullie krijgen een opdrachtenboekje zonder teksten. De teksten krijgen jullie niet in één keer, maar tekst voor tekst. Voorin het opdrachtenboekje zit een blad waarop je alle hints kunt verzamelen zodat je niets vergeet. Eerst verzamel je alle informatie. Er kan tussentijds gepuzzeld worden of alle hints worden tot het einde bewaard. Pas als alle opdrachten gemaakt zijn, kun je achter het antwoord op het raadsel komen. Misschien heb je een Chromebook of tablet nodig om meer informatie op te zoeken over de sporten, dat is het handigste om te doen nadat je alle opdrachten hebt gemaakt. Als iedereen klaar is met puzzelen, gaan we met elkaar praten over de oplossing van het raadsel.

Materiaal

Ieder groepje ontvangt aan het begin van de eerste les het opdrachtenboekje. Dit boekje wordt gedurende de gehele contextkraker gebruikt en bevat zowel de reguliere opdrachten als de puzzelopdrachten. Het is belangrijk dat de opdrachten op volgorde worden uitgevoerd, zodat het raadsel opgelost kan worden. Aan het begin van het opdrachtenboekje staat het invulblad waarin de leerlingen alle hints bij elkaar kunnen zetten. Bij alle reguliere opdrachten is er een tekst nodig en mogelijk extra materiaal. De teksten worden los bijgeleverd zodat de leerlingen gericht per tekst aan de slag kunnen zonder vooruit te werken. Het is handig om voor elke groep een mapje te hebben waar zij na de 'les' al hun tot dan toe verzamelde spullen in kunnen doen. Sommige groepjes hebben al meer teksten dan andere groepjes.

In het onderstaande schema is weergegeven wanneer welk materiaal nodig is en of de leerlingen een hint via de leerkracht ontvangen. Indien er een hint via de leerkracht moet worden ontvangen, is het nodig dat je iets voor de leerlingen nakijkt en hun bij een goed antwoord de hint geeft. Bij de opdrachten waar geen hint via de leerkracht wordt verstrekt krijgen de leerlingen via het maken van de opdracht de hint. Het is handig om tussentijds de antwoorden te controleren zodat de leerlingen niet in de problemen komen tijdens het oplossen van het raadsel.

Opdracht	Tekst	Extra materiaal	Hint via lk
Opdracht 1	- De geschiedenis van de Olympische Spelen	-	Ja
Opdracht 2	- De reis van de vlam	- Kaart van Europa - Liniaal - Chromebook/tablet	Nee
Puzzelopdracht 1	- De geschiedenis van de Olympische Spelen - De reis van de vlam	-	Nee
Opdracht 3	- Olympische Spelen in Nederland	-	Nee
Opdracht 4	- Fanny Blankers-Koen - Epke Zonderland	-	Nee
Puzzelopdracht 2	- Olympische Spelen in Nederland - Fanny Blankers-Koen	-	Nee
Opdracht 5	- Verdwenen Olympische sporten	-	Ja
Opdracht 6	- Paralympische Spelen	- Plattegrond met alle sporten	Ja
Puzzelopdracht 3	- Paralympische Spelen	- Chromebook - Paralympische sportwijzer (online)	Nee

Tips

Terwijl de leerlingen bezig zijn met de opdrachten lopen ze mogelijk tegen problemen aan. De onderstaande tips kunnen de leerlingen wat meer op weg helpen.

Opdracht	Tips
Opdracht 1	<ul style="list-style-type: none"> - Markeer de gevonden jaartallen. - Niet alle jaartallen zijn met cijfers verstoep! Denk aan woorden als 'twee jaar eerder'.
Opdracht 2	<ul style="list-style-type: none"> - Markeer de steden in de tekst en geef eerst alle steden op de kaart aan met een stip. Daarna trek je pas de lijn. <p>Nadat ze het antwoord blauw hebben gevonden:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kijk goed onder de antwoordopties. Wat zie je daar en wat betekenen ze? Denk terug aan de eerste tekst. <p>Nadat ze weten dat blauw voor Europa staat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - De sport waar het om draait stond voor het eerst op het olympische programma bij een Spelen in Europa.
Puzzelopdracht 1	<ul style="list-style-type: none"> - Gebruik allebei de eerdere teksten. - Bekijk niet alleen de woorden in de tekst, maar kijk ook naar de afbeeldingen.
Opdracht 3	<ul style="list-style-type: none"> - Markeer de antwoorden op de beweringen. - Als het niet in de tekst staat is de bewering niet waar.
Opdracht 4	<ul style="list-style-type: none"> - Markeer de overeenkomsten in de tekst.
Puzzelopdracht 2	<ul style="list-style-type: none"> - Zorg dat je de laatste twee teksten gebruikt. De eerdere teksten zijn niet nodig. - In de grijze vakjes komt een antwoord tevoorschijn.
Opdracht 5	<ul style="list-style-type: none"> - Markeer de antwoorden op de beweringen. - Als het niet in de tekst staat is de bewering niet waar.
Opdracht 6	<ul style="list-style-type: none"> - Markeer de gevonden getallen. - Niet alle getallen zijn met cijfers verstoep! Denk aan woorden als 'twee jaar eerder'.
Puzzelopdracht 3	<ul style="list-style-type: none"> - Los eerst de rebussen op en gebruik deze hint om steeds meer sporten af te strepen. - Beperking aan beide benen: zoeken op de pagina 'beperking benen'. - Watersport: welke sporten zijn watersporten? De rest valt af. - Niet zwemmen: zwemmen en triatlon vallen af. - Minimaal vijf letters: kano valt af.

Onderwerp uitbreiden

Het thema Olympische Spelen is een breed onderwerp, wat zich kan lenen voor andere vakken. Eventuele ideeën zijn:

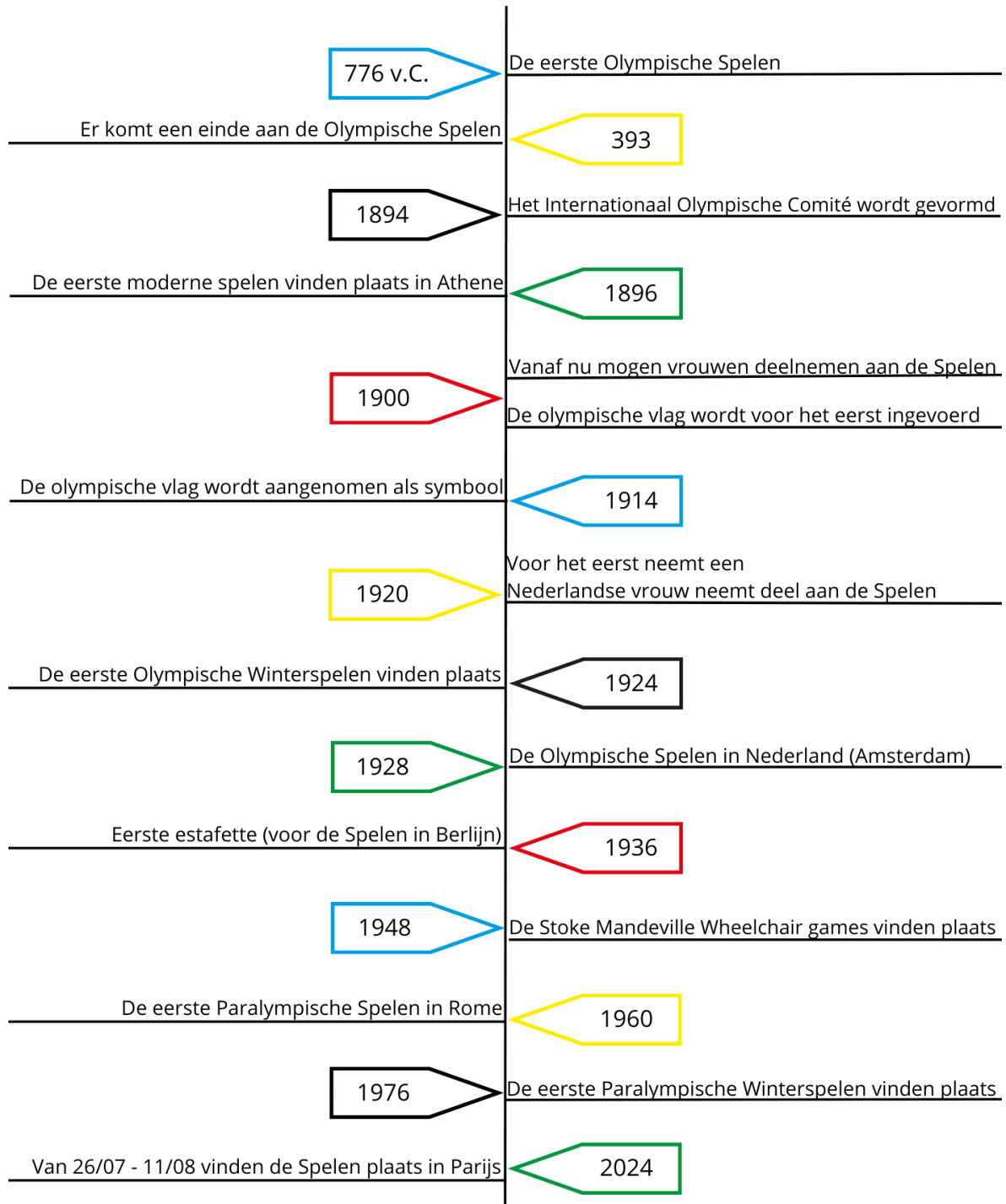
- Gym: bespreek het onderwerp met de gymleerkracht (indien aanwezig). Er zijn veel olympische sporten die terug zouden kunnen komen in de gymles. Denk bijvoorbeeld aan hoogspringen, hockey, volleybal, estafette, de ringen van turnen en nog veel meer.
- Gym: doe de sportwijzer met je klas en ontdek welke sport het beste bij jou past via de volgende website: www.sport.nl/sportwijzer.
- Kunst: ontwerp een medaille, fakkel of sportkleding. Dit kan onder andere door te tekenen, kleien, of plakken en knippen.
- Drama: een raadspel waarbij sporten uitgebeeld moeten worden.
- Aardrijkskunde: niet alle sporten zijn overal even populair. Ga op onderzoek naar welke sporten vooral waar worden gedaan en of weer en landschap hierbij een rol spelen.
- Geschiedenis: in de contextkraker komt vooral informatie over de moderne Olympische Spelen aan bod, maar welke vorm hadden de klassieke Olympische Spelen?
- Natuur: sporten op hoog niveau kan enorm intensief zijn. Bespreek welke blessures veel voorkomen en of dit vaker bij de ene sport voorkomt dan de ander.
- Biologie: bespreek de werking van gewrichten en hoe deze een belangrijke rol spelen bij het sporten kunnen spelen.
- Muziek: wanneer een Nederlandse sporter een gouden medaille wint, wordt het volkslied afgespeeld. Het volkslied van Nederland, het Wilhelmus, kan wel een update gebruiken. Verzin nieuwe coupletten in groepjes om tot een nieuw volkslied te komen.

Antwoorden

Bij **opdrachten 1, 5, 6** en **puzzelopdracht 3** komen de leerlingen met hun antwoord naar je toe. Is het antwoord goed, dan kun je de hint geven.

Opdracht 1: De geschiedenis van de Olympische Spelen

- **Hint: Geen watersport.**
- Uitwerking:

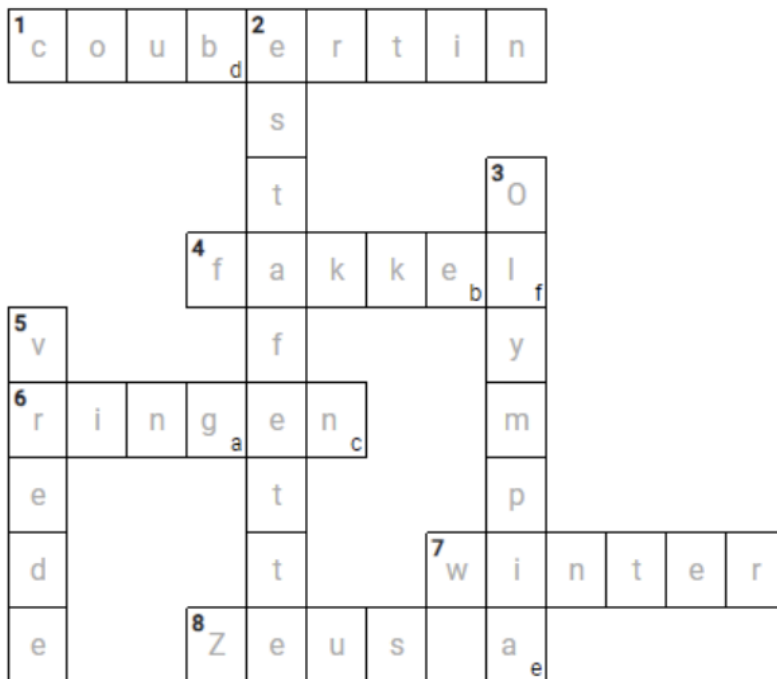

Opdracht 2: De olympische fakkel

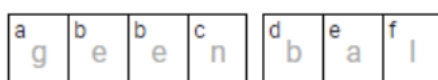
- Juiste antwoord: **E (Er worden negen landen doorkruist)**.
 - o De landen die worden doorkruist zijn Griekenland, Albanië, Montenegro, Bosnië en Herzegovina, Kroatië, Slovenië, Oostenrijk, Duitsland en Nederland.
 - o Start: Olympia → Athene → Amsterdam → Berlijn → Amsterdam
 - o Nederland en Duitsland worden meermaals doorkruist, maar dit zijn geen nieuwe landen.
- Hint: Blauw.
 - o Blauw verwijst naar de olympische ringen dus is de hint Europa (betekenis van de ringen staat in de tekst *Geschiedenis van de Olympische Spelen*).
 - o De sport stond voor het eerst op het olympische programma bij een Spelen in Europa.

Puzzelopdracht 1: Kruiswoordpuzzel

- Juiste antwoord: **Geen bal.**
- Horizontaal: **1** coubertin, **4** fakkel, **6** ringen, **7** winter, **8** Zeus
- Verticaal: **2** estafette, **3** Olympia, **5** vrede
- Uitwerking:

Oplossing

Opdracht 3: Olympische Spelen in Nederland

- Juiste antwoord: **C (Er zijn vier beweringen niet waar en twee beweringen waar).**
- Hint: De laatste letter van de sport staat tussen de m en de u in het alfabet.
- Uitwerking:
 1. Er waren tegenstanders die bang waren voor het heidense karakter van de Spelen.
 2. Er was een tekort aan geld, waarna het Nederlandse volk geld heeft opgehaald dus het volk heeft bijgedragen.
 3. Er waren vijf primeurs: olympisch vuur in het stadion, marathonaftand definitief, Griekenland opent het landendefilé, het debuut van de vrouwen bij atletiek en gymnastiek en de eerste 'compacte' Spelen.
 4. De drie demonstratiesporten waren korfbal, lacrosse en kaatsen. Pelota is een variatie op het kaatsen, maar is niet hetzelfde.
 5. De spelers van het Friese team zijn weggelopen en gaven de wedstrijd hierdoor op.
 6. In 1948 was er voor het laatst een kunstprogramma.

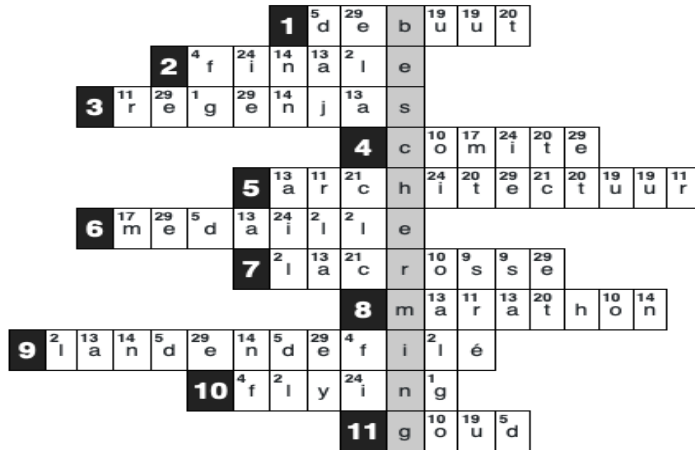
Bewering	Waar	Niet waar
1	X	
2		X
3		X
4		X
5		X
6	X	

Opdracht 4: Olympische Spelen in Nederland

- Juiste antwoord: **D (Er zijn 7 overeenkomsten te vinden tussen de sporters).**
- Hint: Het is geen balsport.
- Uitwerking:
 1. Ze zijn beide Nederlandse atleten.
 2. Ze hebben beiden meegedaan aan een Olympische Spelen in Londen.
 3. Ze hebben beiden bijnamen met 'flying'.
 4. Ze hebben allebei goud gewonnen.
 5. Ze hebben beiden enkel op één Olympische Spelen succes behaald.
 6. Ze behoren allebei tot de Orde van Oranje-Nassau.
 7. Ze hebben allebei plekken die naar hen vernoemd zijn.

Puzzelopdracht 2: Filippine

- Juiste antwoord: **Bescherming**.
- **1** debuit, **2** finale, **3** regenjas, **4** comité, **5** architectuur, **6** medaille, **7** lacrosse, **8** marathon, **9** landendefilé, **10** flying, **11** goud
- Uitwerking:

Opdracht 5: Verdwenen olympische sporten

- **Hint: De sport stond al bij de eerste Olympische Spelen in 1896 op het programma.**
- Uitwerking:
 1. Alle verdwenen sporten stonden op het programma voor de Olympische Spelen van 1900 in Parijs.
 2. Alle verdwenen sporten maakten deel uit van het officiële programma. Pelota is de enige sport die als demonstratiesport nog drie keer is teruggekomen. Touwtrekken heeft vijf keer op het officiële programma gestaan, maar niet als demonstratiesport.
 3. Touwtrekken is een teamsport en ook bij pelota speelden teams tegen elkaar.
 4. Een demonstratiesport is een sport die geen deel uitmaakt van het officiële programma. De demonstratiesport maakt deel uit van de Olympische Spelen om de sport te promoten.
 5. Er was zowel een tijdslimiet als een afstand waarover de teams moesten komen.
 6. Touwtrekken maakt deel uit van de World Games, een internationaal evenement.
 7. Er is ook een versie van pelota waarbij je met een ingetapete hand tegen de bal slaat.
 8. Er wordt niks in de tekst gezegd over hoe je punten kunt krijgen.
 9. Twee van de hindernissen waren drijvende roeiboten.
 10. De sport was niet aantrekkelijk genoeg voor toeschouwers.
 11. Verspringen met paarden is een combinatie van paardrijden en het verspringen van het atletiekprogramma.
 12. De wedstrijdvorm is juist vergelijkbaar met de manier waarop hoogspringen is opgebouwd.

Bewering	Waar	Niet waar
1	x	
2		x
3		x
4		x
5	x	
6	x	
7		x
8		x
9	x	
10	x	
11	x	
12		x

Opdracht 6: Paralympische Spelen

- **Hint: Noord.**
 - o Let op! Deze hint verwijst naar het noorden van de plattegrond.
- Uitwerking:

De sporters worden ingedeeld in 6 verschillende groepen van handicaps.	De Paralympische Spelen duren tot en met 8 september 2024 .	Nederland won 17 zilveren medailles op de Paralympische Spelen in Tokio (in 2020).
Nederland won 17 bronzen medailles op de Paralympische Spelen in Tokio (in 2020).	Er zijn 22 sporten op de Paralympische Spelen dit jaar.	Nederland won 25 gouden medailles op de Paralympische Spelen in Tokio (in 2020).
28 augustus tot en met 8 september zijn de Paralympische Spelen in Parijs.	Nederland won 59 medailles op de Paralympische Spelen in Tokio (in 2020).	Er doen 182 landen mee aan de Paralympische Spelen in Parijs
209 atleten doen mee aan de eerste Paralympische Spelen in Rome (in 1960).	NOS zal 240 uur Paralympische Spelen live uitzenden op televisie.	In 1948 regelde Sir Ludwig Guttmann sportwedstrijden voor oorlogsveteranen.
In 1960 werden de eerste Paralympische Spelen gehouden in Rome / doet Nederland voor het eerst mee aan de Paralympische Spelen.	Tot en met 1972 deden alleen sporters in een rolstoel mee aan de Paralympische Spelen.	In 1976 vinden de eerste Paralympisch Winterspelen plaats / mogen mensen met een amputatie/visuele beperking meedoen.
In 2020 waren de Paralympische Spelen in Tokio.	In 2024 zijn de Paralympische Spelen in Parijs.	Dit jaar doen er meer dan 4400 atleten mee aan de Paralympische Spelen in Parijs.

Puzzelopdracht 3: Rebus

- **Hint: Hard.**
- Juiste antwoord: **Roeien.**
- Let op! Kinderen kunnen moeite ervaren met de rebus, vooral bij het eerste woord. De letter 'k' staat 'in' de 'g', dus k-in-g.
- Let op! Dit is een losse puzzel. Roeien is het juiste antwoord op de vraag, zodat de leerlingen de derde hint krijgen voor het voorwerp. Roeien is dus **niet** het eindantwoord voor de contextkraker.
- Hoe komen de leerlingen tot het antwoord:
 1. De rebussen worden opgelost. Daar komen drie vereisten uit.
 2. In de sportwijzer staan op de pagina 'Beperking benen' de mogelijke sporten.
 3. Het is een watersport, maar zwemmen en kanoën vallen af. Kano valt af, omdat Achmed geen sport wil doen waarvan de naam minder dan vijf letters bevat.
 4. Roeien is de enige sport die overblijft.
- Uitwerking:

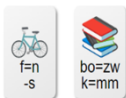
- o Rebus 1: beperking aan beide benen

- o Rebus 2: watersport

- o Rebus 3: niet zwemmen

Uitwerking invulblad

Kun jij Finn helpen om erachter te komen om welke sport en om welk voorwerp het gaat? Zet in dit overzicht alle informatie die je hebt verzameld bij elkaar. Zoek aan het eind naar een sport die bij de informatie past. Je kunt op internet speuren, op de plattegrond zoeken en met elkaar overleggen. Op de plattegrond zie je boogschieten, schermen, wielrennen, hockey, zwemmen, atletiek, paardrijden, roeien, judo, kanoën, volleybal, tennis, turnen, taekwondo, gewichtheffen, rugby sevens en badminton.

Dit is wat ik weet over de sport na de reguliere opdrachten:
na opdracht 1: Het is geen watersport.
na opdracht 2: De sport was voor het eerst te zien op een van de Olympische Spelen binnen Europa.
na opdracht 3: De laatste letter van de sport staat tussen de m en u in het alfabet.
na opdracht 4: Het is geen balsport.
na opdracht 5: De sport stond bij de eerste Olympische Spelen in 1896 op het programma.
na opdracht 6: Noord.

Dit is wat ik weet over het voorwerp na de puzzelopdrachten:
na puzzelopdracht 1: Geen bal
na puzzelopdracht 2: Bescherming
na puzzelopdracht 3: Hard

Heb je ontdekt welke sport de sporter uitoefent en wat hij kwijt is? Schrijf het hieronder op en lever het antwoord in bij de juf of meester!

